

Milieu- en sociale beoordeling Atradius DSB

Procesbeschrijving 2009

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Rol en functie van dit document	3
1.2	Herziene OESO Common Approaches	3
1.3	Ontwikkelingen MVO beleid	3
2	Verdeling van verantwoordelijkheden	3
2.1	De Staat	3
2.2	Atradius DSB	3
2.3	Exporteurs	3
3	Beoordelingsprocedure	3
3.1	Inleiding	3
3.2	Screening	3
3.3	Projectdefiniëring	3
3.4	Praktijkvoorbeeld	3
3.5	Classificatie	3
3.6	Beoordelingskader	3
3.7	Monitoring	3
4	Transparantie en rapportage	3
4.1	Ex-ante publicatie A projecten	3
4.2	Ex-post publicatie A en B projecten	3
4.3	Informatie-uitwisseling met de Staat	3
4.4	Informatie-uitwisseling met NGO's	3
4.5	Informatie-uitwisseling met exporteurs	3
4.6	Informatie-uitwisseling met ECG practitioners	3
4.7	Benchmarking	3
	Referenties	3
	Bijlagen	3

1 Inleiding

1.1 Rol en functie van dit document

Beoordeling gevolgen mens en milieu	Een gedegen beoordeling van de gevolgen van een transactie voor mens en milieu is een integraal onderdeel van het acceptatieproces voor de exportkredietverzekering.
Doelstelling document	<p>Dit document beoogt een handzame leidraad te zijn voor uitvoerders en beleidsmakers die betrokken zijn bij de milieu- en sociale beoordeling voor exportkredietverzekering en investeringsverzekering. De doelstelling van deze procesbeschrijving is om een kwaliteitslag in de milieu- en sociale beoordeling te bewerkstelligen door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De transparantie van de werkwijze te vergroten; • De consistentie van de werkwijze te verhogen door afspraken te maken over de interpretatie van regelgeving en door de praktijk te expliciteren en formaliseren.
Aanleidingen voor herziening	<p>Er zijn een aantal redenen die aanleiding gaf tot het ontwikkelen van een nieuwe procesbeschrijving van de milieu- en sociale beoordeling.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De huidige procesbeschrijving, de <i>Notitie Exportkredietverzekering & Milieu (WGr/200601)</i> stamt uit 2001 en was in 2004 herzien [ref. 1]. Deze versie is verouderd en, mede door voorschrijdend inzicht, is er behoefte aan een nieuwe tekst die beter aansluit bij de huidige dagelijkse praktijk. 2. Veranderingen in internationaal beleid (zie paragraaf 1.2). 3. Veranderingen in nationaal beleid (zie paragraaf 1.3). 4. Om de kwaliteit van de milieu- en sociale beoordeling te waarborgen is het van belang dat deze op een deskundige, transparante en consistente wijze wordt uitgevoerd. Een heldere procesbeschrijving draagt hieraan bij.
Document is 'levend'	Deze procesbeschrijving is een 'levend' document. Eenmaal per jaar zal worden beoordeeld of en in hoeverre herziening noodzakelijk is op grond van nationale en internationale ontwikkelingen.
Level Playing Field	Dit 'levend' document zal ook rekening houden met het Level Playing Field: hoe verhoudt het Nederlandse beleid zich tot de ander OESO-lidstaten. Hiertoe wordt een jaarlijkse benchmark opgesteld. De 2008 Benchmark liet zien dat alle ECA's allemaal een vergelijkbaar beleid voeren ten aanzien van de milieu- en sociale beoordeling.
Bestaande verschillen met internationale afspraken	Op een aantal punten voert Nederland duidelijk een ander beleid. Zo screenen, en indien nodig, beoordelen wij ook aanvragen met een kortlopende betalingstermijn. Verder nemen wij geen voorwaarden tot monitoren op in de polis en zijn bereid in uitzonderlijke situaties een due diligence proces in gang te zetten om de vereiste milieu-informatie te verkrijgen. Dit gebeurt op basis van bestaand nationaal beleid en er is dus geen sprake van nieuwe elementen.

Nieuwe verschillen met internationale afspraken Een nieuw element waarin het Nederlandse beleid afwijkt van de huidige internationale norm en dat met ingang van deze herziening van kracht zal gaan zijn vragen over de toeleverantieketen van de exporteur. Dit is het gevolg van een breed gedragen politieke wens om de ergste vormen van kinderarbeid, dwangarbeid, discriminatie en verbod op vrijheid van vakvereniging en collectieve onderhandelingen in productieketens tegen te gaan [ref 2]. Afgezien van dit punt is er geen sprake van aanscherping van de milieu- en sociale beoordeling als gevolg van deze herziening.

1.2 Herziene OESO Common Approaches

Common Approaches Een van de belangrijkste ontwikkelingen is de drie-jaarlijkse herziening van de zogenaamde "Common Approaches on the Environment and Officially Supported Export Credits".

Aanleiding voor herziening huidige procesbeschrijving Door deze wijzigingen in de Common Approaches, die in 2007 zijn doorgevoerd, dient onze Nederlandse procesbeschrijving uit 2004 te worden herzien op deze punten.

OESO In OESO-verband (Working Party on Export Credits and Credit Guarantees, ECG) wordt sinds het begin van de jaren negentig gewerkt aan de ontwikkeling van een milieucomponent in de exportfinanciering. Dit heeft geleid tot de volgende formele resultaten:

- Statement of Intent on Environment (1998);
- ECG Agreement on Environmental Information Exchange for Larger Projects (1999);
- Action Statement (2000)
- ECG Workplan (2000);
- Draft Recommendation on Common Approaches on Environment and Officially Supported Export Credits (TD/ECG(2000)11/REV6);
- Updated Recommendation on Common Approaches on Environment and Officially Supported Export Credits (TD/ECG(2005)3);
- Revised Council Recommendation on Common Approaches on the Environment and Officially Supported Export Credits (TAD/ECG(2007)9).

Huidige Common Approaches	<p>De tekst van de nu geldende “Revised Council Recommendation on Common Approaches on the Environment and Officially Supported Export Credits” [ref. 3], hierna “Common Approaches” genoemd, vult de eerdere versie op een aantal belangrijk aspecten aan.</p> <p>Ten eerste is de interpretatie van het woord ‘project’ verruimd. De richtlijnen zijn niet meer alleen van toepassing op export naar nieuwe projecten maar ook op exporten die omvangrijke wijzigingen in <i>bestaande</i> projecten als gevolg hebben.</p> <p>Ten tweede, doordat expliciet de Performance Standards van de International Finance Corporation (IFC) zijn genoemd als toetsingskader [ref. 4], wordt het belang van het beoordelen van sociale gevolgen onderstreept.</p> <p>Ten derde zijn duidelijkere bepalingen opgenomen over het openbaar maken van zgn. A-projecten en van de milieu- en sociale informatie ex-ante die ten grondslag ligt aan de beoordeling van deze A-projecten.</p>
----------------------------------	--

1.3 Ontwikkelingen MVO beleid

Aanleiding voor herziening huidig procesbeschrijving	<p>Het binnenlandse beleid ten aanzien van MVO heeft zich verder ontwikkeld en MVO is iets dat de overheid verder wil stimuleren. Bovendien zorgt de toegenomen nationale en internationale maatschappelijke bewustwording van duurzaamheidsthema’s voor meer reputatierisico van de Staat ten aanzien van maatschappelijk verantwoord handelen. Deze ontwikkelingen vormen gezamenlijk een concrete aanleiding van het opstellen van deze herziene procesbeschrijving.</p>
Belang van MVO in Nederland	<p>In 2007 is in opdracht van het ministerie van Economische Zaken de rol van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) in het financieel buitenlandsinstrumentarium onderzocht [ref. 5]. Ook de SER heeft advies uitgebracht met voorstellen voor beleid waarmee het globaliseringproces in goede banen kan worden geleid. Deze voorstellen hebben betrekking op het versterken van de positie van Nederland in het globaliseringproces en een meer duurzame en eerlijke globalisering.[ref. 6]</p> <p>In de Kabinetsvisie Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen 2008 – 2009, “Inspireren, innoveren, integreren” [ref. 7], gaat de EKV-faciliteit de verplichting aan om te kijken waar aanscherping in lijn met de aanbevelingen van het onderzoek mogelijk is.</p>
MVO	<p>Maatschappelijk verantwoord ondernemen biedt Nederlandse ondernemers ook een concurrentievoordeel.</p> <p>Het is zaak dat iedere ondernemer MVO in zijn kernactiviteiten integreert. MVO biedt immers kansen: in het buitenland is er bijvoorbeeld grote interesse in Nederlandse expertise op terreinen als waterbeheer en duurzame energie. En de consument wordt steeds kritischer over de herkomst producten; een vooruitziend ondernemer speelt daar nu op in.</p>

Overheid is faciliterend	Voor MVO bestaat geen standaardrecept. Iedere ondernemer staat voor andere uitdagingen en dilemma's. Vele bedrijven en organisaties laten echter zien dat er veel mogelijk is. Opvallend bij deze koplopers is dat ondernemersbelang en maatschappelijk belang vaak hand in hand kunnen gaan. Dat is ook de inzet van het kabinet en hoewel MVO een primaire verantwoordelijkheid van bedrijven is, treedt de overheid faciliterend op en kan bepaalde vereisten opstellen.
Keten-verantwoordelijkheid	MVO heeft ook betrekking op ketenverantwoordelijkheid. Ondernemen heeft nooit plaatsgevonden in een maatschappelijk vacuüm, maar meer dan ooit betekent ondernemen een confrontatie met een wereld vol klemmende vraagstukken zoals klimaatverandering, verlies aan biodiversiteit, corruptie, kinderarbeid, de naleving van mensenrechten en fundamentele arbeidsnormen. Vraagstukken waarop ondernemers en burgers een actieve overheid mogen verwachten. Maar van een bedrijf mag verwacht worden dat het de invloed die het in de keten heeft ook aanwendt om verantwoordelijkheid te nemen in die keten. Echter ook ketenverantwoordelijkheid blijft natuurlijk maatwerk en moet ook niet leiden tot onwerkbaar situaties voor ondernemers. Hierover heeft de staatssecretaris van Economische Zaken in december 2008 een brief gestuurd aan de Tweede Kamer met als titel "Kansen door Ketenverantwoordelijkheid" [ref. 8].
Milieu- en sociale beoordeling	Voor de exportkredietverzekering en investeringsverzekering betekent dit dat ook hier aandacht wordt geschonken aan MVO en ketenverantwoordelijkheid. Dit komt tot uiting in de milieu- en sociale beoordeling die een integraal onderdeel is van de beoordeling van een aanvraag voor exportkredietverzekering of investeringsverzekering. Centrale vragen hierin zijn: waar leg je verantwoordelijkheden, wanneer is er sprake van een causaal verband en waar kun je redelijkerwijs zekerheden inbouwen zonder de handel feitelijk stil te leggen of ernstig te bemoeilijken? De overheid is zich terdege bewust van de enorme verscheidenheid aan exporttransacties in relatie tot de gevolgen die deze transacties hebben voor het milieu en de sociale omstandigheden.
Beoordelingskader	Het beoordelingskader is dan ook algemeen en allesomvattend om er zeker van te zijn dat er geen transacties met een onaanvaardbaar milieu- en/of sociaal risico geaccepteerd kunnen worden, om vervolgens in de toepassing van de regels op concrete gevallen maatwerk af te leveren. Vanzelfsprekend zullen de lokale situatie en wetgeving in acht wordt genomen en de zaken in lokaal perspectief worden gezien.
Gedeelde verantwoordelijkheid	Op deze wijze wordt recht gedaan aan de eigen verantwoordelijkheid van de Staat en Atradius DSB bij het in (her)verzekering nemen van de betreffende transactie en de eigen verantwoordelijkheid van bedrijven m.b.t. MVO en specifiek ketenverantwoordelijkheid. Een gedegen beoordeling van de gevolgen van het project voor mens en milieu waar de transactie een onderdeel van is, vormt een integraal onderdeel van het acceptatieproces voor de exportkredietverzekering en investeringsverzekering. Zo kunnen overheid en ondernemer gezamenlijk blijven werken aan de goede reputatie en kansen die MVO met zich meebrengt.

2 Verdeling van verantwoordelijkheden

2.1 De Staat

Financiën en EZ	Financiën is samen met EZ verantwoordelijk voor het beleid inzake de milieu- en sociale beoordeling van Atradius DSB. Financiën en EZ beslissen gezamenlijk over algemene beleidsvraagstukken, in de regel op advies van Atradius DSB [ref. 9] .
Financiën vertegenwoordigt de Staat	Financiën is voor Atradius DSB het aanspreekpunt voor de Staat. Financiën behartigt mede het belang van EZ.
Internationale vertegenwoordiging	De Staat neemt deel aan verschillende internationale, (in)formele beslis-, advies- en overlegorganen.
Rol in Herzieningsprocedure	De werkgroep die de herziening van de procesbeschrijving ter hand nam, bestond uit de dossierhouders van EZ en Financiën, samen met de inhoudelijk specialisten van Atradius DSB. De Staat is verantwoordelijk voor de gekozen beleidslijnen die in dit document gepresenteerd worden.

2.2 Atradius DSB

Toetsing door Uitvoerder	De beoordeling van de milieu- en sociale aspecten onder de EKV vindt niet door de Staat zelf plaats, maar door Atradius DSB. Op deze wijze kunnen voorgelegde aanvragen op een snelle en deskundige manier worden getoetst, waardoor er tevens voor gezorgd wordt dat het bedrijfsleven in een zo vroeg mogelijk stadium duidelijkheid heeft over milieutechnische vereisten die onder de exportkredietverzekering aan het project worden gesteld.
Salderend eindoordeel	Om de aanvraag goed te keuren zal de beoordeling moeten leiden tot de conclusie dat de milieu- en sociale effecten, alles afwegende, per saldo acceptabel zijn.
Advies aan Staat	Deze conclusie van Atradius DSB wordt als advies uitgebracht aan de Staat.
Internationale vertegenwoordiging	Atradius DSB neemt deel aan dezelfde internationale, (in)formele beslis-, advies- en overlegorganen als de Staat, en daarnaast tevens aan de fora van de Berne Union en ECG Practitioners.
Rol in herzieningsprocedure	Samen met vertegenwoordigers van de Staat zit Atradius DSB in een werkgroep ter herziening van de procesbeschrijving voor de sociale- en milieubeoordeling. Atradius heeft advies gegeven aangaande de beleids- en uitvoeringselementen.

2.3 Exporteurs

Aanvraagformulier	Exporteurs dienen het aanvraagformulier, met daarin een paragraaf over MVO, juist en compleet in te vullen en vervolgens te ondertekenen.
Aanvullende vragen	Daarnaast dient exporteur de eventueel aanvullende vragen te beantwoorden.

Deze informatie en waar nodig met aanvullende informatie wordt gebruikt om tot een project definiëring te komen en de daaruit volgende classificatie. Het gaat hierbij dan om informatie waardoor Atradius DSB een duidelijk beeld krijgt van de transactie en/of het project waaraan deze transactie een bijdrage levert. Hiertoe zal Atradius DSB zowel met Exporteur overleggen als informatie proberen te verkrijgen uit het publieke domein. Om dit zo efficiënt mogelijk te doen werkt Atradius DSB voor bepaalde sectoren met standaardvragenlijsten. Hoofdstuk 3 gaat verder in op deze beoordelingsprocedure.

**Aanleveren
relevante milieu-
en sociale
informatie**

In de Common Approaches is vastgelegd welke relevante milieu- en sociale informatie benodigd is voor de beoordeling van een A- en B-project. Exporteur dan wel investeerder zal worden gevraagd deze informatie aan te leveren. In de praktijk is dit in veel gevallen een gezamenlijke inspanning waarbij, na overleg, ook de debiteur en de bank betrokken kunnen zijn. Zie verder onder het hoofdstuk 3: Beoordelingskader.

**Rol in
Herzienings-
procedure**

Exporteurs zijn via een afvaardiging van de Rijkscommissie betrokken bij het opstellen van deze herziene Procesbeschrijving voor de Sociale- en Milieubeoordeling. Zij hebben tijdens een bijeenkomst in november 2008 een uiteenzetting van de globale voorstellen gehad en een mogelijkheid gehad om in discussie, en later schriftelijk, hierop te reageren. Daarnaast hebben zij een concept versie van dit document mogen becommentariëren.

3 Beoordelingsprocedure

3.1 Inleiding

Inhoud	<p>In dit hoofdstuk wordt de procedure van de milieu- en sociale beoordeling nader uitgewerkt. Dit zal gebeuren aan de hand van de volgende elementen, zoals vastgelegd in de huidige Common Approaches:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Screening; • Projectdefiniëring; • Classificatie; • Beoordelingskader; • Monitoring. <p>De procedure rond het openbaar maken van informatie wordt in Hoofdstuk 4 verder uitgewerkt omdat dit onderdeel is van een communicatieproces dat in dat hoofdstuk aan bod komt.</p>
Bestaande procedure	Voor het merendeel betreft het hier de explicitering en continuering van de bestaande procedure.
Nieuwe elementen	<p>Nieuwe elementen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vragen over de toeleverantieketen ten aanzien van de transactie; en • het hanteren van de ILO-arbeidsnormen in het beoordelingskader.

3.2 Screening

CA: betalings- termijn > 2 jaar	De Common Approaches zijn van toepassing op leveranties met een betalingstermijn van twee jaar of meer (middellange tot lange betalingstermijn). Uitgezonderd van de Common Approaches zijn transacties die defensie dan wel de vliegtuigindustrie betreffen.
Nederland: ook kortlopend	Sinds 2001 is het Nederlandse beleid dat ook aanvragen met een kortlopende betalingstermijn worden gescreend. Dit betekent dat Atradius DSB alle aanvragen screent en indien nodig beoordeelt.
Ook investerings- aanvragen	Sinds 2003 screent, en indien nodig, beoordeelt Atradius DSB ook aanvragen voor investeringsverzekeringen.
Niet alle producten	Bepaalde producten, zoals Koersrisicoverzekeringen, zullen niet worden beoordeeld op sociale en milieuaspecten. De complete lijst met typen verzekeringen waarbij per type verzekering is aangegeven of en in hoeverre de milieu- en sociale beoordeling van toepassing is, is opgenomen als Bijlage 1.
ORIO aanvragen	Transacties die geheel of gedeeltelijk worden gefinancierd met Nederlandse ontwikkelingshulp, worden niet beoordeeld door de Milieudesk van Atradius DSB. Bij aanvragen voor Nederlandse hulpfinanciering worden de milieu- en sociale gevolgen beoordeeld door de EVD.

De EVD volgt bij deze procedure o.a. de Common Approaches en de Nederlandse Milieucyclus, waarbij de beoordeling plaatsvindt op grond van de IFC

Performance Standards. De EVD is verantwoordelijk voor de ex-ante publicatie van A-projecten. Atradius DSB assisteert EVD waar nodig.

De EVD levert gegevens voor de ex- post rapportage naar de OESO aan de Milieudesk van Atradius DSB. De Milieudesk van Atradius DSB verzorgt de ex-post rapportage naar de OESO.

**Screenings-
criteria**

De volgende screeningscriteria conform de Common Approaches worden gehanteerd:

- alle exportkrediet- en investeringsaanvragen met een contractprijs van 10 miljoen Euro of meer worden beoordeeld;
- aanvragen met een contractprijs die onder de 10 miljoen Euro, maar waar het een levering aan een “gevoelige sector” dan wel een “gevoelig gebied” betreft. Dit is ter beoordeling aan Atradius DSB.

**“Gevoelige
sector”**

Een aantal sectoren, voor zowel milieu- als sociale aspecten, wordt door Atradius DSB (en ook deels in OESO verband) gezien als gevoelig. Het betreft in ieder geval, maar niet uitsluitend, leveringen aan, dan wel werk in:

- de olie- en gasindustrie;
- de baggerindustrie;
- kassenbouw;
- chemische industrie;
- papier en pulp;
- (grootschalige) land- en tuinbouw;
- textielindustrie.

Bij een project in een gevoelige sector wordt als volgt te werk gegaan. Er moet voor elke aanvraag goed gekeken worden naar mogelijke gevolgen voor mens en milieu. In deze sectoren bestaat een verhoogde kans dat de effecten mogelijk negatief zijn. Het betekent niet dat een project automatisch als A geclassificeerd wordt (zie 3.5. Classificatie); er zal wel in ieder geval beoordeeld en geclassificeerd worden.

**“Gevoelig
gebied”**

Atradius DSB zal vaststellen of er sprake is van een levering aan een project dat mogelijk negatieve effecten zou kunnen hebben op een “Gevoelig gebied”. Het betreft projecten in of met mogelijk invloed op:

- gebieden met hoge natuurwaarden;
- gebieden met hoge bevolkingsdruk;
- gebieden met een inheemse bevolking; of
- geschiedkundig of archeologisch bijzondere gebieden.

In ieder geval zijn Nationale parken en andere beschermde gebieden die nationaal of internationaal zijn aangewezen gevoelige gebieden. Daarnaast zijn ook andere gebieden van nationaal of regionaal belang als gevoelig gedefinieerd binnen de OESO, bijvoorbeeld waterrijke gebieden (wetlands), bossen met een grote mate van biodiversiteit, berggebieden, archeologisch of cultureel belangrijke gebieden (b.v. Unesco werelderfgoed) of gebieden die belangrijk zijn voor inheemse bevolkingsgroepen of andere kwetsbare bevolkingsgroepen (zie ook ref. 3: “Common Approaches”, Annex 1, punt 26).

Ook voor gevoelige gebieden geldt dat dit betekent dat er voor elke aanvraag goed gekeken zal worden naar mogelijke gevolgen voor mens en milieu. In gevoelige gebieden bestaat een verhoogde kans dat de effecten mogelijk negatief zijn. Het betekent niet dat een project automatisch als A geclassificeerd wordt; er zal wel in

ieder geval beoordeeld en geclassificeerd worden.

3.3 Projectdefiniëring

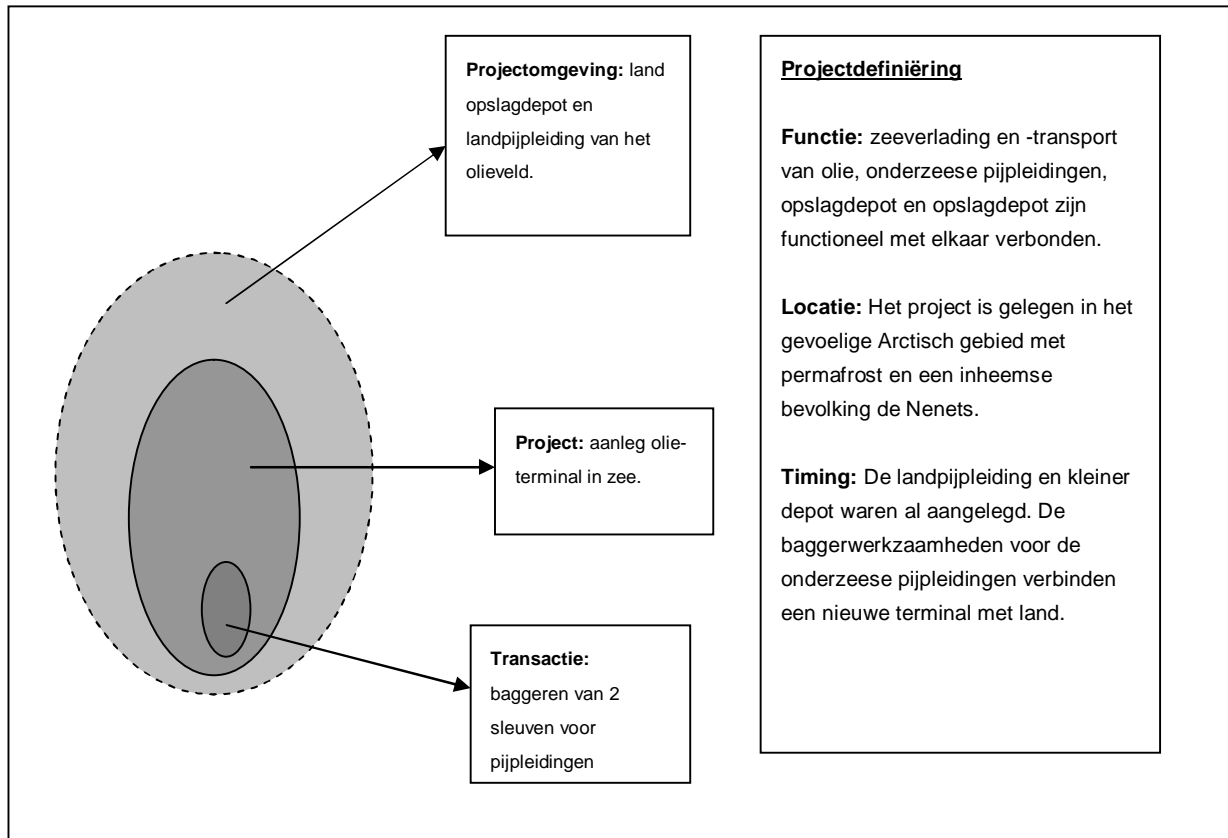
CA: geen definitie	De Common Approaches [ref. 3] bevatten geen specifieke projectdefinitie. De voetnoot in de eerste zin van paragraaf vier is het duidelijkst over de afbakening van de te beoordelen effecten: <i>“In the screening and review process Members should, where appropriate, consider operational links with associated operations, taking into account the timing or location of the construction of such identified operations”</i> .
Per aanvraag: definiëren	Per aanvraag komt Atradius DSB tot een projectdefiniëring aan de hand van drie criteria. Hiertoe wordt de functie van de transactie in kaart gebracht en operationele verbanden tussen de transactie en het grotere geheel, het “Project”, en soms zelfs nog ruimer, de “Projectomgeving”, worden benoemd.
Drie beoordelingsniveaus	Wij onderscheiden hierbij drie niveaus van beoordeling: <ul style="list-style-type: none"> • De transactie; • Het project; en • De projectomgeving.
1. Transactie	De transactie is de feitelijke levering van goederen of diensten of de investering waarvoor de aanvraag is ingediend. De transactie wordt vanzelfsprekend beoordeeld op milieu- en sociale aspecten.
2. Project	Het “Project” is het initiatief waar de transactie deel van uitmaakt; de reikwijdte van het project moet per aanvraag gedefinieerd worden. Bij de beoordeling op milieu- en sociale aspecten wordt het project zoals benoemd in de projectdefiniëring integraal beoordeeld.
3. Projectomgeving	Alles wat wel met het project te maken heeft maar buiten de definiëring valt is de projectomgeving. Deze zal per aanvraag worden beschreven. De projectomgeving zal marginaal door Atradius DSB worden beoordeeld. Deze marginale beoordeling is gericht op het beoordelen van de reputatie/trackrecord van de projectsponsor op het gebied van milieu- en sociaal beleid, nagaan of lokale wet- en regelgeving wordt nageleefd, of het land relevante internationale richtlijnen onderschrijft (bijvoorbeeld ILO), en of er nog zaken leven in de NGO gemeenschap.
Verbanden tussen de niveaus	Onderdeel van de projectdefiniëring is het identificeren van de verbanden tussen de transactie, het project en projectomgeving. In de Common Approaches worden dit “operational links with associated operations” genoemd.
Drie aspecten	De operationele verbanden tussen de transactie, project en projectomgeving worden in kaart gebracht aan de hand van de elementen genoemd in de Common Approaches: <ul style="list-style-type: none"> • Functie; • Locatie; en • Timing.
1. Functie	Wat is de functie van de transactie in het grotere geheel van ‘operations’? Is het een onmisbaar onderdeel wat het functioneren van het project mogelijk maakt?

- 2. Locatie** Op welke **locatie** worden de goederen of diensten ingezet? Waar zijn de andere belangrijke onderdelen van het project? Hoe verhouden deze zich ruimtelijk? Is de locatie ecologisch of sociaal “gevoelig”?
- 3. Timing** Onderscheidend in de projectdefiniëring kan zijn de **timing** van de transactie in het grotere functionele geheel, zeker als het locatieonderzoek een ruimtelijk zeer verspreid beeld geeft. Welke projectonderdelen zijn reeds aangelegd? Zijn deze operationeel?
- Ketens in het project** Indien het project op grote schaal gebruik maakt van gevoelige natuurlijke hulpbronnen (bv hout, stenen, ijzererts of kolen) en/of als de lonen lokaal gezien relatief óók laag zijn en daardoor een bepalende factor zijn in de concurrentiepositie van het te leveren bestanddeel, dan worden deze ketens beoordeeld. Dit is conform de definitie van de eerste IFC Performance Standard¹.

3.4 Praktijkvoorbeeld

- Toelichting van proces** Hieronder wordt een voorbeeld uit de praktijk gegeven waarmee het hierboven geschetste proces van het definiëren van het project wordt toegelicht.
- Aanvraag = Transactie** De aanvraag betrof: het baggeren van twee sleuven van 22,6 km lengte, met een baggervolume van 1,6 miljoen m³.
- Doel van de transactie** Deze sleuven waren nodig voor de aanleg van twee olieleidingen van land naar een offshore olie-verladingsplatform. Dit platform is nodig om olie, die gewonnen wordt in Siberië, efficiënt te transporteren naar grote afnemers wereldwijd.
- Proces van definiëring** Bij dit voorbeeld blijkt hoe belangrijk het hanteren van de begrippen functie, locatie en timing is. Want alle hierboven beschreven onderdelen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Toch is besloten niet al deze elementen als onderdeel van het “Project” te beschouwen. Figuur 1 verduidelijkt de keuzes:

¹ IFC Performance Standard 1 (30 April 2006): “The impacts associated with supply chains will be considered where the resource utilized by the project is ecologically sensitive, or in cases where low labour cost is a factor in the competitiveness of the item supplied.”

Figuur 1: Voorbeeld van de samenhang tussen transactie, project en projectomgeving op basis van de criteria Functie, Locatie, en Timing

Conclusie

Concluderend geldt voor dit voorbeeld, dat het "Project" welke werd beoordeeld, ruimtelijk gezien slechts een deel van het geheel aan operaties uitmaakte hoewel zij wel functioneel met elkaar verbonden zijn. De uitgestrekte landleiding en het vervoer op zee zijn gewaardeerd als "Projectomgeving". Dit heeft vooral te maken met het criterium Timing. Het betrof hier een bestaande opslag en transportroute voor olie over land door de pijpleiding en vervolgens per tanker over zee.

Onderstaande figuur verduidelijkt deze conclusie.

Figuur 2: Overzicht en ruimtelijke samenhang tussen de transactie, het project en de projectomgeving

Project	Rode lijn: leiding van olieopslag op het land naar offshore platform, de aanleg van de terminal in zee; tie-in en landfaciliteiten (Project: geheel beoordeeld).
Project-omgeving	Gele lijn: vervoer olie per grote maat olietankers vanuit de offshore olieterminal naar o.a. Rotterdam (Projectomgeving, marginaal getoetst)
	Groene lijn: onshore olieleiding van olieveld in Siberië naar olieopslag aan de kust (Projectomgeving, marginaal getoetst)

3.5 Classificatie

Omvang effecten	Alle aanvragen die worden beoordeeld, worden na de projectdefiniëring vervolgens geclassificeerd. Classificatie gebeurt op grond van een indicatie van de omvang van de potentieel nadelige milieu- en sociale gevolgen. Dit bepaalt dan tevens welke informatie is vereist voor de beoordeling.
Schaal	De schaal van de transactie en het project waar deze transactie onderdeel van is, zal zoveel mogelijk worden gekwantificeerd om daarmee de verhoudingen te kunnen benoemen tussen het project en zijn omgeving. Dit heeft effect op de classificering van de aanvraag.
Categorie A	Er is sprake van potentieel grote nadelige milieu- en sociale gevolgen door het project, eventueel tot buiten de locatie van het project of het werk. Transacties/projecten die plaatsvinden in of effect hebben op gevoelige gebieden vallen in principe onder categorie A.

In het geval een project als "A" wordt geclassificeerd, dient de aanvrager een milieu- en sociaal effectrapport (Environmental and Social Impact Analysis of vergelijkbaar document) aan te leveren.

- Categorie B** Er is sprake van potentieel substantiële nadelige milieu- en sociale gevolgen. De gevolgen zijn minder nadelig dan voor categorie A-projecten. De gevolgen beperken zich tot de grenzen van het project, slechts enkele van de potentiële gevolgen zijn onomkeerbaar en mitigatie en/of compensatie is eenvoudiger. In dat geval dient ten minste een beargumenteerde milieu- en sociale verklaring (Environmental and Social Impact Statement) te worden overgelegd. Deze verklaring dient op basis van onderzoeksresultaten minimaal in gekwantificeerde termen weer te geven wat de milieu- en sociale gevolgen zijn, hoe lang die gevolgen zich naar verwachting zullen voordoen en welke maatregelen zijn getroffen om deze gevolgen te beperken.
- Categorie C** Er zijn potentieel weinig of geen nadelige milieu- en sociale gevolgen. Dan volstaat de beantwoording van de vragen over de milieu- en sociale aspecten in het aanvraagformulier en eventueel aanvullende informatie (bijvoorbeeld bagger-, scheeps- of kassenvragen). Op grond van deze informatie kan de beoordeling worden afgerond.

3.6 Beoordelingskader

Aanvaardbaarheid Om de aanvraag goed te keuren zal de beoordeling moeten leiden tot de conclusie dat de milieu- en sociale effecten, alles afwegende, per saldo acceptabel zijn.

Afweging Ter beantwoording van die vraag weegt Atradius DSB, na analyse van de diverse milieu- en sociale implicaties, de positieve, neutrale en negatieve gevolgen in redelijkheid tegen elkaar af. De basis van de beoordeling wordt gevormd door de factoren: sector, locatie en toegepaste technologie, bijvoorbeeld:

- Sector: de bouw van een stuwdam (waterkracht sector) zal grotere gevolgen hebben dan de aanleg van telefoonkabels (telecom sector);
- Locatie: wordt een project gerealiseerd op een industriegebied of moet een mangrovebos of lokale bevolking hiervoor wijken?
- Toegepaste technologie: voldoet de technologie aan de geldende industriestandaarden?

Atradius DSB beoordeelt de potentiële milieu- en sociale gevolgen van een transactie/project op de volgende aspecten:

- Gebruik van schaarse hulpbronnen (zoals delfstoffen of schoon water);
- Energieverbruik;
- Uitstoot van afvalstoffen en emissies naar lucht, water en bodem;
- Afvalstromen;
- Aantasting van flora en fauna;
- Onvrijwillige herhuisvesting;
- Inheemse bevolkingsgroepen;
- Cultureel erfgoed; en

- De fundamentele arbeidsnormen van de ILO².

**Informatie-
bronnen**

Volgens de Common Approaches zijn de aanvrager (exporteur en de financier) en projectsponsor verantwoordelijk voor het aanleveren van de relevante milieu- en sociale informatie.

De nationale beleidslijn is als volgt. De Aanvrager is verantwoordelijk voor het aanleveren van de informatie. Als zowel de exporteur als de financier een (pro-forma) aanvraag indienen dan dient de exporteur de informatie aan te leveren.

Atradius DSB heeft in de praktijk de volgende informatiebronnen geïdentificeerd:

- exporteur;
- afnemer in overleg met exporteur;
- publieke bronnen;
- reacties via ex-ante publicatie in geval van A-project;
- ambassades;
- veldbezoek en consultatie van stakeholders als dit noodzakelijk is om een goede afweging te kunnen maken (vnl. A-projecten).

**Externe
consultants**

Bij de beoordeling van de verkregen informatie kan Atradius DSB een consultant inhuren. Hiertoe zijn met drie internationaal erkende ingenieursbureaus raamwerkovereenkomsten aangegaan. Deze overeenkomsten worden periodiek herzien.

**Marginale
beoordeling**

Voor de gedefinieerde projectomgeving alsmede voor bestaande operaties die niet significant wijzigen als gevolg van het project wordt een marginale beoordeling uitgevoerd. Wat betreft bestaande operaties verwijzen we naar paragraaf 5.1 van de Common Approaches die aangeeft dat deze projecten niet geclassificeerd hoeven te worden, maar wel een risicobeoordeling krijgen. Een marginale beoordeling wordt ook uitgevoerd voor de projectbeoordeling van herfinanciering- en accreditieconfirmatie-aanvragen. De reden hiervoor is dat in het merendeel van de gevallen de werkzaamheden door de betrokken exporteur al zijn uitgevoerd en het project inmiddels operationeel kan zijn. Het beoordelen van potentiële negatieve effecten van de constructie fase is dan achterhaald. Er kan dan nog slechts een beoordeling plaatsvinden of de werkzaamheden zijn uitgevoerd conform de eerder gemaakte afspraken (zoals in bijvoorbeeld het milieu- en sociaal management plan en/of de vergunning). Verder zal de reputatie van de afnemer betreffende milieu- en sociale aspecten een grote rol spelen. Dit betekent dus voornamelijk een kwalitatieve afweging van feitelijke milieu- en sociale effecten en de wijze waarop het project is uitgevoerd.

**Informatie
toeleverantie-
keten**

Om invulling te geven aan het Nederlandse MVO-beleid en dan in het bijzonder voor de toeleverantieketen, zal een drietal vragen worden opgenomen in het aanvraagformulier van de in bijlage 1 aangegeven type verzekeringen.

De exporteur zal de volgende vragen dienen te beantwoorden:

- 1) wat zijn de belangrijkste toeleveranciers voor de transactie (maximaal 5)?,
- 2) bent u bekend met ketenverantwoordelijkheid binnen het Nederlandse MVO-beleid? en

² ILO Conventies over het verbod op kinderarbeid, verbod op gedwongen tewerkstelling, het recht op vrije vakvereniging en onderhandeling, het verbod op discriminatie, disciplinaire maatregelen, werktijden en salariering.

3) hoe past u het toe in uw onderneming?

Hiermee wordt voldaan aan de motie Voordewind en Ortega Martijn [ref. 2].

Afbakening keten

Hierbij gaat het dan om de grootste directe wezenlijke toeleveranciers (geen tussenhandelaren) waar de exporteur controle over of invloed³ op heeft en daar waar het gaat om grote hoeveelheden natuurlijke hulpbronnen.

In het geval dat de beantwoording problemen in de toeleverantieketen identificeert zal een vervolgonderzoek worden overwogen waarna een herbeoordeling zal plaatsvinden.

Benchmark standaarden

In het aanvraagformulier vraagt Atradius DSB naar de milieu- en sociale aspecten van de transactie/het project. Volgens de Common Approaches moet de aangeleverde informatie worden getoetst aan de relevante wet- en regelgeving van het land waar de goederen/diensten worden ge-/verbruikt of het werk wordt uitgevoerd en aan internationale standaarden.

Dit betekent concreet: ten eerste zal het project minimaal moeten voldoen aan de relevante nationale wet- en regelgeving. Daarnaast zal worden getoetst in hoeverre er wordt voldaan aan de vereiste internationale standaarden. In principe moet het project voldoen aan de vereiste internationale standaarden. Echter bij wijze van uitzondering kan Atradius DSB beoordelen in hoeverre een eventuele afwijkingen van internationale standaarden acceptabel zijn. Daarbij mag een afwijking geen significante negatieve effecten voor mens en milieu met zich mee brengen. Dit proces is onderdeel van de uiteindelijke afweging.

IFC Performance Standards

De meest gehanteerde internationale standaarden, ook bij ECA's, zijn de IFC Performance Standards. De tien Wereldbank Safeguard Policies voor overheidsafnemers zijn ook relevant, maar worden in de praktijk vervangen door de veel recentere Performance Standards. Deze golden initieel vooral voor projecten in de private sector of projectfinanciering.

In aanvulling hierop kunnen internationaal erkende sectorspecifieke standaarden die van toepassing zijn op de transactie/het project worden gebruikt welke niet door de IFC standaarden worden gedekt.

Beoordelingen door andere ECA's en/of IFI's

Volgens de Common Approaches mag iedere ECA beoordelingen gedaan door andere ECA's of IFI's (bv IFC of EBRD) in zijn beoordeling meenemen. Ook Atradius DSB neemt kennis van deze beoordelingen, maar zal uiteindelijk haar eigen beoordeling doen en op grond hiervan een beslissing nemen. In het geval van een inkomende herverzekering zal Atradius DSB een beoordeling doen als het Nederlandse aandeel groter is dan 10 miljoen Euro of als het een gevoelige sector en/of gebied betreft. Bij een uitgaande herverzekering zal indien een beoordeling nodig is, Atradius DSB de beoordeling voor het geheel uitvoeren.

Specifieke vragenlijsten

Voor aanvragen uit de bagger-, scheepsbouw- en kassenbouwsector heeft Atradius DSB een sectorvragenlijst ontwikkeld om op een efficiëntere wijze de juiste

³ Hierbij wordt aangesloten bij het GRI Boundary Protocol [ref. 10], dat hierover zegt: "All relationships over which the company exercises control or significant influence over operating and/or financial policies".

informatie te verkrijgen.

Opzet beoordeling	Voor A- en B-beoordelingen hanteert Atradius DSB een standaard opzet van de milieu- en sociale beoordeling. Voor C-beoordelingen wordt een samenvatting gemaakt van de verkregen informatie met de conclusie wel of niet aanvaardbaar.
Dekkings- toezegging	De beoordeling van het kredietrisico en de beoordeling van de milieu- en sociale aspecten lopen parallel. Het streven is om beide beoordelingen afgerond te hebben vóór het afgeven van een dekkingstoezegging. In het geval dat de kredietbeoordeling eerder wordt afgerond, zal de dekkingstoezegging een milieumits bevatten.
Polis	Een polis kan pas worden afgegeven zodra de milieu- en sociale gevolgen van het project, waar de transactie deel van uitmaakt, aanvaardbaar zijn bevonden.
Geldigheidsduur beoordeling	Een milieu- en sociale beoordeling zoals door de Atradius DSB is uitgevoerd, is geldig voor een periode van twee jaar. Dat wil zeggen dat een dekkingstoezegging na deze termijn van twee jaar niet meer op grond van deze beoordeling kan worden uitgereikt.

3.7 Monitoring

Vooraf: Ja of Nee	Atradius DSB beoordeelt vóór afgifte van de polis de verwachte milieu- en sociale gevolgen. Goedkeuring aan de aanvraag voor kredietverzekering wordt alleen gegeven als er voldoende zekerheid is dat het project geen onoverkomelijke nadelige milieu- en sociale effecten tot gevolg heeft. Dit betekent dat alle vereiste informatie aangeleverd en vragen beantwoord moeten worden. Indien achteraf blijkt dat verzekerde bij de aanvraag onjuiste of onvolledige gegevens heeft verstrekt, waardoor de beoordeling negatief zou zijn uitgevallen, zal dit leiden tot verval van recht op schadevergoeding of terugvordering van uitgekeerde schadevergoeding.
In principe geen voorwaarden	De Common Approaches bieden de mogelijkheid tot het opnemen van voorwaarden en de monitoring hiervan. In principe neemt Atradius DSB geen voorwaarden op in de polis. In uitzonderingssituaties kan een milieu- en sociale voorwaarde voor schadevergoeding in de polis worden opgenomen.

4 Transparantie en rapportage

4.1 Ex-ante publicatie A projecten

Voorschrift CA	De Common Approaches schrijven een ex-ante publicatie voor van A-projecten.
Publicatie op Internet gedurende 30 dagen	Voor de ex-ante publicatie zal zo snel mogelijk nadat de relevante projectinformatie in het bezit is van Atradius DSB, maar ten minste 30 dagen voor eventuele afgifte van de polis worden gepubliceerd op de Atradius DSB webpagina. De volgende informatie wordt dan gepubliceerd: projectnaam, locatie, omschrijving project en contactgegevens.
Milieu- en sociale informatie publiekelijk opvraagbaar	Volgens de Common Approaches dient de informatie m.b.t. milieu- en sociale gevolgen van het project (bijvoorbeeld milieueffectrapportage of een samenvatting daarvan) eveneens zo snel mogelijk, maar ten minste 30 dagen voor eventuele afgifte van de polis publiekelijk toegankelijk te worden gemaakt. Atradius DSB stelt deze informatie ter beschikking aan derden op hun verzoek. Dit verzoek kan worden gedaan nadat derden kennis hebben genomen van publicatie van de projectinformatie. Alleen in zeer uitzonderlijke gevallen kan, op basis van gegronde bezwaren, Atradius DSB besluiten (gedeelten van) bovengenoemde informatie niet te publiceren of publicatie tijdelijk uit te stellen.
ORIO projecten	De EVD volgt bij deze procedure de Common Approaches en de Nederlandse Milieucapient, waarbij de beoordeling plaatsvindt op grond van de IFC Performance Standards. De EVD is verantwoordelijk voor de ex-ante publicatie van A-projecten. Atradius DSB assisteert EVD waar nodig.
	Dat houdt in dat deze projecten, indien ze door ORIO als A zijn geclassificeerd, ook ten minste 30 dagen voor afgifte van de polis worden gepubliceerd.

4.2 Ex-post publicatie A en B projecten

Voorschrift CA	De Common Approaches schrijven een minimaal jaarlijkse ex-post publicatie van A- en B- projecten waarvoor een polis is uitgereikt.
	De ex-post publicatie wordt binnen één maand na polisafgifte op de webpagina van Atradius gepubliceerd. Atradius DSB publiceert alle afgegeven polissen en geeft aan of er wel of geen beoordeling is gedaan. Indien de aanvraag is beoordeeld wordt de classificatie opgenomen. Dit kan zijn A, B, of C. Een marginale beoordeling is niet geclassificeerd en wordt vermeld als M.
ORIO projecten	De EVD levert gegevens voor de ex- post rapportage naar de OESO aan de Milieudesk van Atradius DSB. De Milieudesk van Atradius DSB verzorgt de ex-post rapportage naar de OESO.

4.3 Informatie-uitwisseling met de Staat

Complicaties	Indien zich onregelmatigheden of complicaties voordoen in het beoordelingsproces dan zal Atradius DSB tijdig de Staat informeren. Het gaat
---------------------	--

hier om het informeren en bespreken met de Staat van bijvoorbeeld:

- Ernstige bezwaren van NGO's;
- Politiek gevoelige afwegingen;
- Serieuze problemen bij het verkrijgen van benodigde informatie;
- Potentiële afwijking van afgesproken procedures.

**Voorlegging A
projecten**

Alle A projecten worden voorgelegd aan de staat in het KC, ook als ze binnen de machtiging vallen.

In principe worden er geen 'milieumitsen' naar het KC gebracht. Indien dit, bij wijze van gemotiveerde uitzondering, toch voorkomt, wordt alsnog de beoordeling voorgelegd aan de Staat als deze is afgerond.

In de voorlegging van Atradius DSB komt de samenvatting van de milieu- en sociale beoordeling. Het doel van deze samenvatting is om de afwegingen die gemaakt zijn om tot het eindoordeel te komen inzichtelijk te maken. Deze samenvatting geeft het volgende overzicht:

- Projectdefinitie en beredenering van de classificatie;
- Gevolgen en risico's in samenvatting;
- Eventuele uitzonderingen, zoals afwijking van internationale normen;
- Eventuele positieve effecten op het milieu;
- Conclusie: een per saldo concluderend eindoordeel;
- Publicatie, reacties daarop en gevolgen daarvan

**Voorlegging B
projecten**

In de eventuele voorlegging van Atradius DSB komt de samenvatting van de milieu- en sociale beoordeling. Het doel van deze samenvatting is om de afwegingen die gemaakt zijn om tot het eindoordeel te komen inzichtelijk te maken. Deze samenvatting geeft het volgende overzicht:

- Projectdefinitie en beredenering van de classificatie;
- Gevolgen en risico's in samenvatting;
- Eventuele uitzonderingen, zoals afwijking van internationale normen;
- Eventuele positieve effecten op het milieu;
- Conclusie: een per saldo concluderend eindoordeel;

**Ontwikkelingen
MVO beleid**

De Staat zal relevante ontwikkelingen op het gebied van MVO-beleid bijhouden en bij de jaarlijkse herziening van de procedure worden deze ontwikkelingen meegenomen. Atradius DSB zal door de Staat op de hoogte worden gehouden van deze beleidsontwikkelingen.

4.4 Informatie-uitwisseling met NGO's

Richtlijn NGO's

Eens per jaar organiseert de Staat een consultatieronde met NGO's. Het doel van deze consultatie is om het beleid ten aanzien van de milieu- en sociale beoordeling te bespreken. Individuele projecten worden niet besproken.

**Procedures
Common
Approaches**

De ex-ante publicatie op Internet van aanvragen die in behandeling zijn die de A-classificatie hebben, is voorgeschreven in de Common Approaches. Doel van deze openbaarmaking vóóraf is het mogelijk maken dat het publiek, maar zeker ook NGO's, kennis nemen van de projecten die Atradius DSB overweegt.

4.5 Informatie-uitwisseling met exporteurs

Rijkscommissie	Significante wijzigingen in het beleid zullen worden besproken in de Rijkscommissie.
Introductie cursus Atradius DSB	Nieuwe exporteurs, en nieuwe medewerkers van bestaande klanten, kunnen deelnemen aan een periodieke cursus bij Atradius DSB waarin ze ook informatie krijgen over de plaats en rol van de Sociale- en Milieu beoordeling.
Klantenpanel Atradius DSB	Om de ervaringen vanuit de exporteurs met de uitvoering van de faciliteit te toetsten, organiseert Atradius DSB periodiek een zogenaamd "klantenpanel". De feedback van exporteurs wordt meegenomen bij de herziening van de Sociale- en Milieu beoordeling.
Ad-hoc bij wijzigingen	Indien belangrijke wijzigingen van de beoordelingssystematiek worden voorzien, zijn ad-hoc bijeenkomsten met exporteurs mogelijk. Zo is voor het opstellen van een specifieke vragenlijst voor de scheepsbouwsector nauw samengewerkt met enkele exporteurs om tot een inhoudelijk zinvolle lijst te komen. Doelstelling van dit soort uitwisselingen is om gezamenlijk tot een werkbare uitvoeringspraktijk te komen.

Daarnaast blijven alle exporteurs op de hoogte van beleidswijzigingen door middel van de "Credit Notes" en de internet-pagina van Atradius DSB.

4.6 Informatie-uitwisseling met ECG practitioners

Level Playing Field	De Common Approaches bieden de ECA's van de OESO lidstaten de gelegenheid om binnen een gelijkwaardig speelveld (level playing field) te opereren. Dit heeft betrekking op de beleidsuitvoering voor exportkredietverzekering als mede het beleid ten aanzien van de bescherming van het milieu. Een balans tussen deze beide aspecten zal een bijdrage leveren aan de duurzame ontwikkeling in het ontvangende land.
Body of experience	Om het speelveld te bepalen wordt tweemaal per jaar door de ECG practitioners vergaderd. De informatie die hiervoor wordt gebruikt: <ul style="list-style-type: none"> • de ex post rapportage van de A- en B- projecten met motivering van de classificatie; • uitwisselen van ervaringen van het beoordelen van de export van kapitaalgoederen en services aan projecten en bestaande operaties; • issues en ontwikkelingen in het veld van de milieu- en sociale effectbeoordelingen van projecten of bestaande operaties.
Halfjaarlijkse OESO-rapportage	Elk half jaar worden de uitgereikte polissen die A- en B-projecten betreffen, aan de OESO gerapporteerd. Het betreft hier dan polissen met een betalingstermijn van twee jaar of meer.

Voor A- en B projecten voor polissen met een terugbetalingstermijn van minder dan 2 jaar wordt gerapporteerd op basis van "For Information Only".

4.7 Benchmarking

Toetsing beleid

De hierboven beschreven informatie-uitwisseling met de verschillende actoren is onder andere van belang om inzicht te krijgen in de *perceptie* van de mate waarin ons beleid in lijn is met wat er in andere landen gebeurt. Benchmarking is een middel om te toetsen of deze opinies overeenkomen met de realiteit.

Level Playing Field

De doelstelling van benchmarking is het monitoren van het Level Playing Field. De Nederlandse export dient geen substantiële competitieve nadelen te ondervinden van een eventueel strengere milieu- en sociale beoordeling ten opzichte van andere onderschrijvers van de Common Approaches, tenzij nationaal beleid hier expliciet een andere keuze in maakt.

Jaarlijkse Benchmark

Om de ontwikkelingen in de omringende landen in kaart te houden en onze werkwijze te kunnen vergelijken, wordt jaarlijks een benchmark opgesteld met een negental landen.

In januari 2008 is er een survey gedaan door de OESO over de manier waarop de ECA's de milieu- en sociale beoordeling uitvoeren. De resultaten hiervan zullen worden meegenomen in de benchmark rapportage over 2009.

Vervolgens zal door de OESO jaarlijks aan de ECA's worden gevraagd in welk opzicht de beoordelingspraktijk gewijzigd is. Deze resultaten zullen door Atradius worden verwerkt in de volgende jaarlijkse rapportages.

Referenties

- Referentie 1** Notitie Exportkredietverzekering & Milieu (WGr/200601).
- Referentie 2** Tweede Kamer Motie Voordewind (31 263 Nr. 16) en Tweede Kamer Motie Ortega Martijn (31 700 Nr. 38)
- Referentie 3** Revised Council Recommendation on Common Approaches on the Environment and Officially Supported Export Credits (TAD/ECG(2007)9)
- Referentie 4** Policy and Performance Standards on Social and Environmental Sustainability and Policy on Disclosure of Information ("Performance standards"); International Finance Corporation, April 30, 2006.
- Referentie 5** Berenschot (2007), Grenzeloos én verantwoord, Onderzoek naar MVO in financieel buitenlandsinstrumentarium
- Referentie 6** SER (2008) Advies Duurzame globalisering: een wereld te winnen
- Referentie 7** Kabinetsvisie Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen 2008 – 2009, "Inspireren, innoveren, integreren"
- Referentie 8** Kansen door Ketenverantwoordelijkheid (brief van Staatssecretaris van EZ aan TK, dec 2008)
- Referentie 9** Handboek Processen en Procedures (HPP) Exportkredietverzekering en Investeringsgaranties onderdeel van de administratieve organisatie van de EKV versie: september 2007
- Referentie 10** GRI Boundary Protocol January 2005, Global Reporting Initiative

Bijlagen

- Bijlage 1** Lijst met type verzekeringen en de mate waarin sociale en milieuaspecten beoordeeld worden.